

Research Paper

**Identifying factors affecting the development of tourism desired model
Urban governance (Study case: tourism context of Lake Urmia)**

Maryam Adibzadeh: Assistant Professor, Department of Public Administration, North Tehran Branch, Islamic Azad University, Tehran, Iran

Maysam Chegin*: Assistant Professor, Department of Policy and Public Affairs, Faculty of Public Administration and Organizational Sciences, college of Management, University of Tehran, Tehran, Iran

Hosein Mahdi Roknabadi: PhD student, Department of Public Administration, North Tehran Branch, Islamic Azad University, Tehran, Iran

ARTICLE INFO

Received: ۲۰۲۲/۰۵/۳۱

Accepted: ۲۰۲۲/۰۹/۰۹

PP: ۳۳-۴۶

Use your device to scan
and read the article
online

Keywords: tourism,
urban governance, tourism
development, governance
models

Abstract

Environmental and economic responsibility, urban governance and tourism development sector policy makers are required to provide a more appropriate policy to provide a desirable model. The current research was conducted in order to identify the effective factors on the development of tourism in line with the ideal model of urban governance in the field of Urmia Lake tourism. This research is of the type of library and qualitative research in terms of practical purpose and in terms of nature. The data was prepared using the Delphi method with the participation of ۲۳ experts, and with the help of theme analysis, effective factors were identified in the form of ۲۱۲ primary themes. Finally, all these final factors were approved by the expert group. Also, in the flexibility component and Accepting the change of social trust building sub-component with a weight of ۰,۲۳۳۳ in the first place, improvement of environmental conditions with a weight of ۰,۲۰۸۹ in the second place, strengthening of infrastructure with a weight of ۰,۱۸۰۳ in the third place And tourism is ranked fourth by the local residents with a score of ۰,۱۵۷۱. Therefore, the components of flexibility and acceptance of change, creativity and innovation, governance models, tourism strategy as the main factors in the development of tourism in the optimal model of urban governance should be considered.

Citation: Adibzadeh, M., Chegin, M., Roknabadi, H. M., (۲۰۲۴). **Identifying factors affecting the development of tourism desired model Urban governance (Study case: tourism context of Lake Urmia).** Journal of Research and Urban Planning, Vol ۱۴, No ۵۴, PP:۳۳-۴۶.

DOI: ۱۰,۳۰,۴۹۵/JUPM.۲۰۲۲,۳۰,۵۳۵,۴۲۰۳

DOR:

*. **Corresponding author:** Maysam Chegin, **Tel:** +۹۸۹۱۲۸۸۸۰۳۳۱ **Email:** Chegin@ut.ac.ir

Extended Abstract

Introduction

Tourism development is not just an academic structure, but a global necessity. Tourism is an economic giant that, according to the World Travel and Tourism Council, accounts for about ١٠% of the world's gross domestic product. This issue alone shows that the economic benefits of tourism can cover all the economic aspects of a society and make urban decision makers a partner in their decisions for urban development. In addition to this, the development of tourism will strengthen the dual environmental benefits in the direction of the prosperity of the environment and the reduction of pollutants. In the field of tourism development, open innovation facilitates a collaborative approach to development and integrates the perspectives of different stakeholders for more comprehensive and sustainable results. In addition to this integration, big data analysis in open innovation processes, efficient management and sharing of the collection. It enables big data, and strengthens more informed decision-making. Given the path of infrastructure development in recent decades, which is accompanied by other challenges, including balancing the changes of modern life for many societies, as well as the lack of The realization of government approved programs has caused the demands of tourism sector investors to be ignored. These challenges often affect the attitude of the residents of the tourism area towards the development of tourism and other development goals set by the government in such areas. In this regard, this study seeks to identify factors affecting the development of tourism in line with the ideal model of urban governance.

Methodology

In terms of practical purpose and in terms of nature, the current research is of the type of library and qualitative Delphi research. This research was carried out in two stages: first, by library method and referring to information bases and university libraries, books, publications and articles, dissertations, were studied and thematic analyzed, and the effective factors were identified and classified in the form of ٢١٢ primary themes. Then, in the second stage, Delphi qualitative method was used to confirm, modify and develop the effective factors extracted from the library

study. A survey of experts' like-minded members was conducted in two stages and their effective factors and sub-factors were finalized. In the first stage, two factors of tourism development and urban governance with ٦٨ sub-factors extracted from the research history were sent to the experts, and in the second stage, two new sub-factors were added to these factors based on the experts' opinions. And these factors along with ٢٣ sub-factors changed and became final. In this regard, after extracting the factors, a questionnaire with the nature of response, based on a five-point Likert spectrum, including the factors of tourism development and urban governance, was distributed among the experts to determine the importance of each factor. The validity of the research was obtained by studying the theoretical literature and using the opinions of professors and experts in this field. The reliability of the research tool was calculated using spss software through Cronbach's alpha multiplication, which shows an acceptable value. To select the members of the same-minded experts, a purposeful snowball sampling method was used until the saturation limit, and in this study, the theoretical saturation limit reached ٢٣ people.

Results and discussion

The findings of this research have identified ٤ main components related to the development of tourism in the optimal model of urban governance, and the selection and prioritization of these factors can be effective in achieving better results and accelerating the strengthening of the tourism context of Lake Urmia. Therefore, trying to overcome the factors related to choosing the right priority and in order to further develop tourism or focus on urban governance along with the modification of processes, including the necessities and conditions necessary for the success and realization of other stages of establishment and start-up is given more attention. In addition, the findings from the experiences studied in the field of criticism and evaluation of tourism development in the ideal model of urban governance and the lack of proper prioritization in the ideal governance in the field of tourism have revealed the source of the gap in outcomes and the lack of proper realization in sustainable

and dynamic tourism. . What has been determined in this research is that the responsibility of managing any activity in the tourism sector, from the highest policy-making departments in the field of tourism to the lowest affairs, should be based on flexibility and acceptance of change, creativity and innovation, governance models and tourism strategy. to be If these principles are not followed, there will definitely be failure in tourism development projects.

Conclusion

Local departments, especially in touristic environments, often lack capacities and expertise related to urban infrastructure planning and financing. They often fail to set long-term plans for urban development, develop and relocate transportation lines, make adequate financing and guarantee commitments, or effectively manage infrastructure projects. These restrictions hinder the process of increasing the income of infrastructure projects in the field of tourism from both private investors and public sector sources. Even if local governments successfully attract private sector investments for the tourism sector, the deals may not be structured in the most appropriate way and combine the best value for the acceptable risks for the investors. This is largely due to a lack of investment facilitation skills and the capacity to

develop and negotiate effective contracts, particularly at the local level in developing countries. In addition, there is more limited expertise and experience in planning, designing, and incorporating sustainability considerations into tourism projects that consider a level of standardization where possible. The lack of synergy between local and national laws on sustainable infrastructure and the limited autonomy of local governments have further complicated this problem. In addition to limited capacities, there is often uncertainty about public sector investment in tourism, which can lead to The lack of fixed standards for infrastructure projects, the lack of appropriate credit models for reimbursing initial capital costs, the lack of transparency in the prosperity of the tourism sector, and the lack of regulations and investment policies based on clear urban governance are related. Management departments often fail to provide consistent standards for investment procurement processes related to infrastructure projects. The more the level of planning in government governance has better legal certainty and solidity, the more appropriate approach for tourism development it shows. In addition, local governments often show consistent sustainability standards such as energy efficiency standards and greater attention to the environment..

فصلنامه پژوهش و برنامه ریزی شهری

دوره ۱۴، شماره ۵۴، پاییز ۱۴۰۲
شاپا چاپی: ۵۲۲۹-۲۲۲۸ - شاپا الکترونیکی: ۲۴۷۶-۳۸۴۵
<https://jupm.marvdasht.iau.ir/>

مقاله پژوهشی

شناسایی عوامل موثر بر توسعه گردشگری در راستای الگوی مطلوب حکمرانی شهری (مورد مطالعه: بافت گردشگری دریاچه ارومیه)

مریم ادیب زاده: استادیار، گروه مدیریت دولتی، واحد تهران شمال، دانشگاه آزاد اسلامی، تهران، ایران
میثم چگین^۱: استادیار، گروه خط مشی و اداره امور عمومی، دانشکده مدیریت دولتی و علوم سازمانی، دانشکده مدیریت، دانشگاه تهران، تهران، ایران
حسین مهدی رکن آبادی: دانشجوی دکتری، گروه مدیریت دولتی، واحد تهران شمال، دانشگاه آزاد اسلامی، تهران، ایران

چکیده	اطلاعات مقاله
مسئولیت زیست محیطی و اقتصادی، حکمرانی شهری و سیاست گذاران بخش توسعه گردشگری را ملزم نموده که خط مشی مناسب تری برای ارائه الگوی مطلوب ارائه دهند. پژوهش حاضر به منظور شناسایی عوامل موثر بر توسعه گردشگری در راستای الگوی مطلوب حکمرانی شهری در حوزه گردشگری دریاچه ارومیه انجام شده است. این تحقیق به لحاظ هدف کاربردی و از نظر ماهیت از نوع پژوهش های کتابخانه ای و کیفی است. داده ها با استفاده از روش دلفی و با مشارکت ۲۳ نفر از خبرگان تهیه شد و به کمک تحلیل مضمون، عوامل موثر در قالب ۲۱۲ مضمون اولیه شناسایی گردید. در نهایت تمامی این عوامل نهایی و به تایید گروه خبرگان رسیدند. همچنین در مؤلفه انعطاف و پذیرش تغییر زیرمؤلفه اعتمادسازی اجتماعی با وزن ۰,۲۳۳۳، در رتبه اول، ارتقای شرایط محیط زیستی با وزن ۰,۲۰۸۹، در رتبه دوم، تقویت زیرساختها با وزن ۰,۱۸۰۳، در رتبه سوم و گردشگری توسط ساکنان محلی با امتیاز ۰,۱۵۷۱، در رتبه چهار قرار گرفته است. لذا مؤلفه های انعطاف و پذیرش تغییر، خلاقیت و نوآوری، الگوهای حکمرانی، استراتژی گردشگری به عنوان عوامل اصلی در توسعه گردشگری در الگوی مطلوب حکمرانی شهری باید مورد توجه قرار گیرند.	تاریخ دریافت: ۱۴۰۱/۰۳/۱۰ تاریخ پذیرش: ۱۴۰۱/۰۶/۱۸ شماره صفحات: ۳۳-۴۶ از دستگاه خود برای اسکن و خواندن مقاله به صورت آنلاین استفاده کنید واژه های کلیدی: گردشگری، حکمرانی شهری، توسعه گردشگری، الگوهای حکمرانی.

استاد: ادیب زاده، مریم؛ چگین، میثم؛ رکن آبادی، حسین مهدی. (۱۴۰۴). شناسایی عوامل موثر بر توسعه گردشگری در راستای ریزی شهری، سال ۱۴، شماره الگوی مطلوب حکمرانی شهری (مورد مطالعه: بافت گردشگری دریاچه ارومیه). فصلنامه پژوهش و برنامه ریزی شهری، ۵۴، مردشت: صص ۳۳-۴۶.

DOI: ۱۰,۳۰۴۹۵/JUPM.۲۰۲۲,۳۰۵۳۵,۴۲۰۳
DOR:

مقدمه

^۱. نویسنده مسئول: میثم چگین، تلفن: ۰۹۱۲۸۸۸۰۳۳۱، پست الکترونیکی: Chegin@ut.ac.ir

فصلنامه پژوهش و برنامه ریزی شهری

دوره ۱۴، شماره ۵۳، تابستان ۱۴۰۲
شاپا چاپی: ۵۲۲۹-۲۲۲۸ - شاپا الکترونیکی: ۲۴۷۶-۲۸۴۵
<https://jupm.marvdasht.iau.ir/>

توسعه گردشگری فقط یک ساختار دانشگاهی نیست، بلکه یک ضرورت جهانی است. (Tang, et al, ۲۰۲۰) (GrilliT, et al ۲۰۲۱) گردشگری یک غول اقتصادی است که طبق نظر شورای جهانی سفر و گردشگری حدود ۱۰ درصد از تولید ناخالص داخلی جهانی را به خود اختصاص داده است. این موضوع به تنهایی نشان می دهد که منافع اقتصادی گردشگری می تواند تمامی ابعاد اقتصادی یک جامعه را تحت پوشش خود قرار داده و تصمیم گیران شهری را در تصمیمات خود در جهت توسعه شهری شریک سازد. علاوه بر این توسعه گردشگری باعث می شود که منافع زیست محیطی دوگانه هم در جهت رونق بخشی به محیط زیست و کم شدن آلاینده ها را تقویت نماید. در زمینه توسعه گردشگری، نوآوری باز رویکرد مشارکتی به توسعه را تسهیل می کند و دیدگاه های دینفعان مختلف را برای نتایج جامع تر و پایدار ادغام می کند. (Corte, et al, ۲۰۱۸) علاوه بر این ادغام، تجزیه و تحلیل داده های بزرگ در فرآیندهای نوآوری باز، مدیریت و به اشتراک گذاری کارآمد مجموعه داده های بزرگ را امکان پذیر می کند، و تصمیم گیری آگاهانه تر را تقویت می کند (Arias-Pérez, et al, ۲۰۲۲). با توجه به مسیر توسعه زیرساخت ها در دهه های اخیر که همراه با چالش های دیگر از جمله ایجاد توازن در تغییرات زندگی مدرن برای بسیاری از جوامع و همچنین عدم تحقق برنامه های مصوب دولت، باعث نادیده گرفته شدن خواسته های سرمایه گذاران بخش گردشگری شده است. این چالش ها اغلب بر نگرش ساکنان منطقه گردشگری، نسبت به توسعه گردشگری و سایر اهداف توسعه تعیین شده توسط دولت در چنین مناطقی تأثیر می گذارد. در این راستا، این مطالعه به دنبال شناسایی عوامل موثر بر توسعه گردشگری در راستای الگوی مطلوب حکمرانی شهری است.

پیشینه و مبانی نظری تحقیق

توسعه گردشگری صرفاً ملاحظات اخلاقی نیست، بلکه یک ضرورت عملی است. نمی توان توسعه گردشگری را بدون در نظر گرفتن نقش پیچیده سیاست ها و اقدامات اقتصادی، مورد بحث قرار داد. در سال های اخیر، داده های بزرگ به عنوان یک ابزار تحول آفرین در بخش های مختلف از جمله گردشگری ظهور کرده است (Lindberg & Veisten, ۲۰۱۲) که نشان می دهد چگونه می تواند به طور موثر جریان های توریستی را برای کاهش تخریب محیط زیست مدیریت کند. بررسی ادبیات، نشان دهنده پیچیدگی هایی است که باعث ایجاد یک مدل توسعه گردشگری می شود در حالی که منافع اقتصادی، چارچوب های سیاست گذاری و نوآوری های فن آوری و روابط پیچیده آنها هر کدام نقش هایی را ایفا می کنند، که پتانسیل یک رویکرد واقعاً پایدار را دارد. (Wu, et al ۲۰۲۲) بررسی بیشتر این روابط، بینش های جدید به این چالش چند بعدی را ارائه می کند. مجموعه ادبیات موجود، نقش های فردی را که تجزیه و تحلیل داده های بزرگ، چارچوب های سیاست و شاخص های اقتصادی در گردشگری پایدار ایفا می کنند، تصدیق می کند. تجزیه و تحلیل داده های بزرگ نشان می دهد که ظرفیت بهبود مدیریت گردشگری صحیح میتواند به اهداف مورد نظر دست یابد. (Marian and Borghi ۲۰۲۱) تاکید روی برنامه های کوتاه مدت است که ممکن است پایداری بلندمدت را دچار اختلال کند. در همین حال، معیارهای اقتصادی مانند نرخ درآمد و اشتغال اغلب در خط مقدم مطالعاتی قرار دارند، اما معمولاً از ملاحظات پایداری یا فناوری جدا است (Brida et al ۲۰۲۰).

در ساختار مدیریت برخی از شهرها، پایداری در اولویت توسعه شهری و برندسازی قرار گرفته و شروع به ارزیابی در برابر اهداف توسعه پایدار سازمان ملل نموده اند (Gonzalez and Gale, ۲۰۲۳). شهرها تحت پارادایم مدیریت شهری جدید به عنوان «بومها»، «شهرهای دیجیتال»، «شهرهای سبز»، «شهرهای اطلاعاتی»، «شهرهای هوشمند»، «شهرهای دانش»، «شهرهای قابل سکونت»، بازسازی می شوند. «شهرهای پاک»، «شهرهای تاب آور»، «شهرهای هوشمند» و «شهرهای پایدار» از این قبیل ساختار تبعیت کردند (Garcia-Lamarca, ۲۰۲۱). چنین مواردی دیدگاه های متفاوتی از قلمرو شهری ارائه می دهند و رابطه آن ها با پایداری، که به عنوان رویکرد سیستم برای درون زایی و یکپارچه سازی پیامدها و الزامات اقتصادی، اجتماعی و زیست محیطی است را تعریف می کند (Gonzalez and Gale, ۲۰۲۳). شهرهای هوشمند، برای سرمایه گذاری در سرمایه انسانی هستند که چنین دیدگاه هایی را ترویج می کنند، آنها باید فراتر از این ایده مرسوم، که مسئولیت پیامدهای منفی در مرزهای شهر را متوقف می کند، پاسخ های خوبی برای آنها داشته باشند. چنین ایده عجیبی با ایده و واقعیت پایداری در تضاد است. سرنوشت ساکنان یک شهر فقط به آنچه در داخل مرزهای آن اتفاق می افتد بستگی ندارد، بلکه به

فصلنامه پژوهش و برنامه ریزی شهری

دوره ۱۴، شماره ۵۴، پاییز ۱۴۰۲
شاپا چاپی: ۵۲۲۹-۲۲۲۸ - شاپا الکترونیکی: ۲۴۷۶-۳۸۴۵
<https://jupm.marvdasht.iau.ir/>

نحوه عملکرد سیستم های زیست محیطی هم بستگی دارد. اگر شهری در تخریب این سیستم ها مشارکت کند، چگونه می تواند به طور معناداری ادعا کند که «پایدار» بوده و در حکمرانی شهری دخالت داشته باشد. با وجود پتانسیل لازم برای ایجاد تغییرات مثبت در شیوه های زیست محیطی در سطح شهری، خطرات ساخت شهری حول پایداری می باشد که جنبه های کلیدی معنای تعبیین شده سیستم ها را نادیده می گیرد (Long, ۲۰۱۶). توجه بیشتر به محیط زیست سبز، منجر به تقویت فعالیتهای زیست محیطی شهری و تقویت فاکتورهای اولیه شهری مانند توجه به نابرابری های طبقاتی، قومیتی، سنی و جنسیتی را تشدید می کند (Garcia-Lamarca, ۲۰۲۱). در تحقیقی با هدف بررسی ادراکات فردی ساکنان از توسعه مقصد مبتنی بر گردشگری با توجه به شرایط زیست محیطی اشاره شده است که، در میان جوامعی که در محیط روستایی با شرایط گردشگری مستقر بودند این ویژگی می تواند شامل آشنایی با محدودیت های کاربری اراضی و مکان اقامتگاه های گردشگری با میانگین ارزش های اهمیت به ترتیب ۳۰/۳۶ و ۲۴/۰۲ درصد، مهم ترین ویژگی بوده است. یک ویژگی مهم دیگر، انواع راه های دسترسی با میانگین اهمیت ۸/۳۸٪ بوده است (Ojijo and Steiger, ۲۰۲۳).

روش تحقیق

پژوهش حاضر به لحاظ هدف کاربردی و از نظر ماهیت از نوع پژوهش های کتابخانه ای و کیفی دلفی است. این پژوهش در دو مرحله انجام شد: ابتدا با روش کتابخانه ای و مراجعه به پایگاه های اطلاعاتی و کتابخانه های دانشگاهی، کتب، نشریات و مقالات، پایان نامه ها، مورد مطالعه و تحلیل مضمون قرار گرفت و عوامل مؤثر در قالب ۲۱۲ مضمون اولیه شناسایی و طبقه بندی شدند. سپس، در مرحله دوم برای تأیید، اصلاح و توسعه عوامل مؤثر مستخرج از مطالعه کتابخانه ای، از روش کیفی دلفی استفاده شد. نظرسنجی از اعضای هم اندیشی خبرگان در دو مرحله انجام شد و عوامل مؤثر و زیر عامل های آن ها نهایی شدند. در مرحله اول، دو عامل توسعه گردشگری و حکمرانی شهری با ۶۸ زیرعامل مستخرج از پیشینه پژوهش به خبرگان ارسال شد و در مرحله دوم بر اساس نظرات خبرگان دو زیر عامل جدید دیگر به این عوامل اضافه گردید. و این عوامل به همراه ۲۳ زیرعامل تغییر یافتند و نهایی شدند. در این راستا، پس از استخراج عوامل، پرسشنامه ای با ماهیت بسته پاسخ، مبتنی بر طیف پنج گزینه ای لیکرت، شامل عوامل توسعه گردشگری و حکمرانی شهری، برای تعیین میزان اهمیت هر عامل، میان خبرگان توزیع شد. روایی پژوهش از طریق مطالعه ادبیات نظری و با استفاده از نظرات استادان و متخصصان در این زمینه حاصل شد. پایایی ابزار پژوهش با استفاده از نرم افزار SPSS از طریق ضریب آلفای کرونباخ محاسبه شد که مقدار قابل قبول را نشان می دهد. برای انتخاب اعضای هم اندیشی خبرگان از روش نمونه گیری هدفمند از نوع گلوله برفی تا حد اشباع استفاده شد که در این پژوهش حد اشباع نظری به ۲۳ نفر رسید. که در جدول شماره ۱ ترکیب این اعضا را بررسی می نمایم.

جدول ۱: وضعیت گروه مصاحبه شوندگان

تعداد	سمت مصاحبه شوندگان
۱۳	مدیران گروه و اعضای هیئت علمی دانشگاه
۵	مدیران شهری شاغل در حوزه شهری
۵	اعضای هیئت علمی و صاحب نظران مرتبط با تحقیق
۲۳	جمع کل

در مطالعات داخلی و خارجی نیز حد اشباع و کفایت نظری از خبرگان به تعداد ۱۰ تا ۲۰ نفر پیشنهاد میشود. به منظور انتخاب اعضای هم اندیشی خبرگان پژوهش حاضر به روش گلوله برفی به تدریج به شناسایی ۲۳ نفر از صاحب نظران و خبرگان موضوع مرجعیت علمی پرداخته شد که در رشته های گوناگون دانشگاهی از اعضای هیئت علمی و دارای پست مدیریتی در دانشگاه ها و مراکز علمی وابسته و یا در حوزه

فصلنامه پژوهش و برنامه ریزی شهری

دوره ۱۴، شماره ۵۳، تابستان ۱۴۰۲
شاپا چاپی: ۵۲۲۹-۲۲۲۸ - شاپا الکترونیکی: ۲۴۷۶-۳۸۴۵
<https://jupm.marvdasht.iau.ir/>

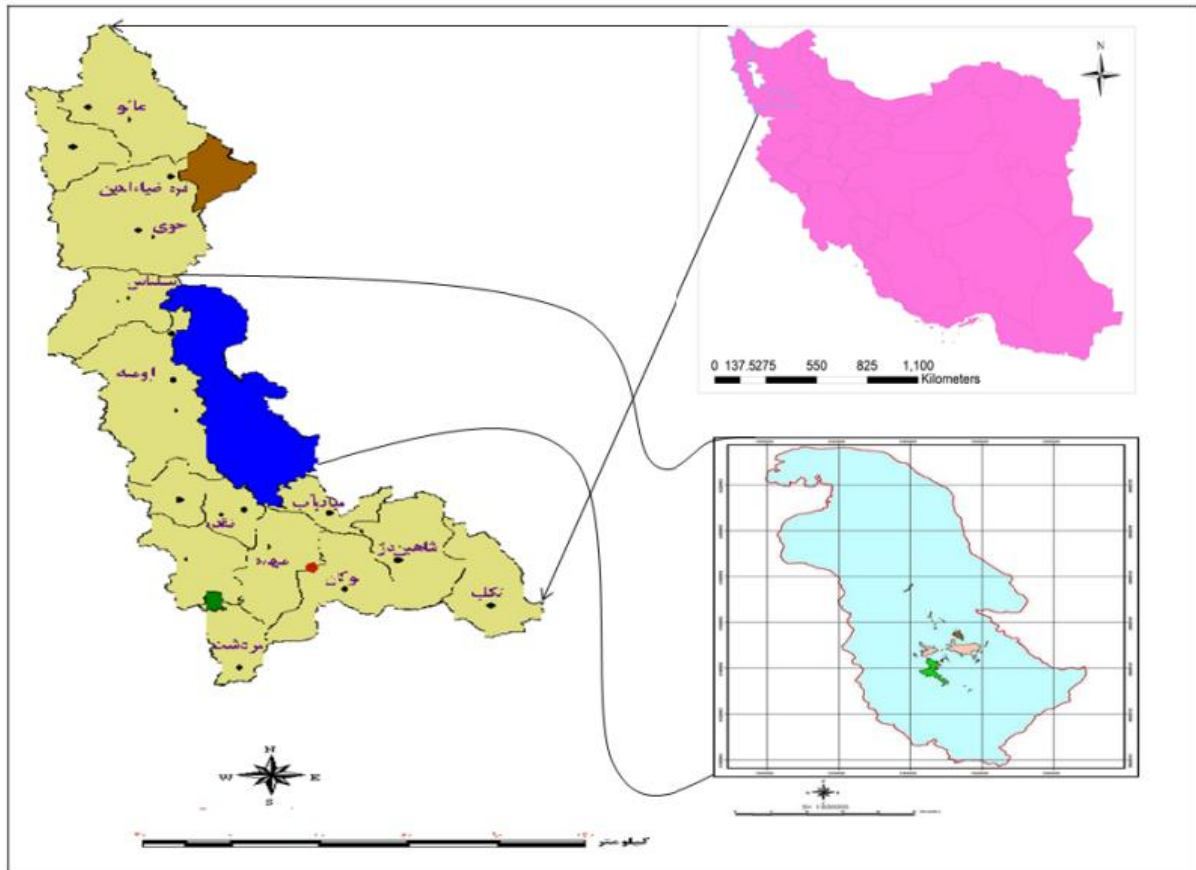

گردشگری دارای سابقه فعالیت بوده و دارای فعالیت های پژوهشی و آموزشی همچون مقالات، سخنرانی و تألیفاتی در حوزه مرجعیت علمی و دانشگاهی در مراکز آموزش عالی کشور بودند. سرانجام نیز برای شناسایی و اولویت بندی عوامل موثر بر تامین و راه اندازی دانشگاه سازمانی با استفاده از فرایند تحلیل سلسله مراتبی به رتبه بندی عوامل احصا شده پرداخته شد.

محدوده مورد مطالعه

دریاچه ارومیه (شکل ۲) در فاصله ۱۵ کیلومتری شمال غربی شهرستان ارومیه در استان آذربایجان غربی قرار دارد. از نظر موقعیت جغرافیایی بین ۳۷ درجه و ۴ دقیقه تا ۳۸ درجه و ۱۷ دقیقه عرض شمالی و ۴۵ درجه طول شرقی واقع شده است. محیط دریاچه در حدود تراز ۵/۱۳۷۷ به حدود ۶۰۰ کیلومتر مربع میرسد که در حدود ۹۰۰ کیلومتر مربع آن را اراضی باتلاقی تشکیل میدهند دریاچه ارومیه بزرگترین دریاچه داخلی ایران و دومین دریاچه آب شور دنیا پس از بحرالحمیت در اردن میباشد همچنین دریاچه ارومیه بزرگترین آبگیر دائمی آسیای غربی است که در غرب فلات ایران قرار گرفته است و ۳ درصد مساحت ایران را شامل میشود پارک ملی دریاچه ارومیه پس از مرداب انزلی از بی بدیل ترین زیستگاههای طبیعی جانوران بومی و مهاجر در ایران به شمار میرود دریاچه ارومیه دارای ۱۰۲ جزیره بزرگ و کوچک است که همه آنها از سوی سازمان یونسکو به عنوان اندوخته طبیعی جهان به ثبت رسیده است. (Dadvarkhani, et al, ۲۰۱۲:۴)

از جاذبه های گردشگری دریاچه ارومیه سواحل زیبای آن هستند که در محل تلاقی دو محیط متفاوت طبیعی (خشک و دریا) همراه با هوای لطیف و نسیم دریا و آفتاب درخشان و آب کبود و بنفش، پهنای منظره خوش رنگ دیده نوازی را به آن میدهند همچنین لجن مخصوص سواحل دریاچه از نظر لجن درمانی حائز اهمیت فراوان است. «به خاطر گرمای موضعی ثابت و تأثیر رادیو اکتیویتی و گوگرد موجود در آن، جریان خون در عروق و رگهای بسیار ریز تحت جلدی و مفاصل دردناک بیماران رماتیسمی تسریع میشود و کمک مؤثری به بهبود آنها می کند». دریاچه ارومیه با توجه به ویژگیهای لجن درمانی در آن میتواند جاذب گردشگری سلامت باشد وجود املاح و مواد معدنی در لجنهای سواحل دریاچه ارومیه قابلیت درمانی بالایی را پدید آورده است. همان گونه که قبلاً ذکر شد این لجنها با خاصیت درمانی خود می توانند برای بهبود بیماریهایی همچون رماتیسم مفید واقع شوند. این نکته ایجاب می کند که با شناسایی مکان مدنظر برای جذب گردشگری سلامتی زمینه های لازم فراهم آید (Dadvarkhani, et al, ۲۰۱۲:۴۷).

شکل ۲: موقعیت منطقه مورد مطالعه (منبع: (Dadvarkhani, et al., ۲۰۱۲).

بحث و یافته‌های تحقیق

با استخراج عوامل مؤثر توسعه گردشگری در الگوی مطلوب حکمرانی شهری در بافت دریاچه ارومیه ناشی از مصاحبه با گروه خبرگان پژوهش، عوامل جدول ۲ در مرحله اول از پژوهش کشف و جهت تحلیل به مرحله دوم کدگذاری الحاق گردید.

جدول ۲: عوامل و زیرعوامل مؤثر بر توسعه گردشگری در الگوی مطلوب حکمرانی شهری

انعطاف پذیری و پذیرش	توجه به حفظ محیط زیست و زیباسازی محله و حفاظت از مناظر زیبای اطراف محله، پذیرش باورها و ارزش‌های جدید توسط ساکنین، تمایل به پاسداری از ارزش‌های فرهنگی گذشته، استقبال از اختراعات و نوآوری‌های محله استقبال مردم از گردشگری توسط ساکنان محلی، استفاده از نمادهای فرهنگی، محلی و ملی در کوچه‌ها و میادین محله‌های حوزه دریاچه ارومیه، استفاده از مصالح بومی مناسب با محیط محله، اعتماد به افراد تحصیل کرده در تصمیم‌گیری و اداره امور دریاچه ارومیه، بستری مناسب برای ماندن افراد تحصیل کرده در محله و گرایش مردم به ایده‌های نو.
ابتکار عمل و نوآوری	امکان استفاده از راهکارهای خلاقانه برای حل مشکلات گردشگری، برگزاری جشنواره‌ها و جشن‌ها برای جذب گردشگر و برپایی نمایشگاه‌های هنری و فرهنگی، زیباسازی مناظر و مناظر دریاچه ارومیه، امکان عمومی برای استراحت گردشگران و مردم محلی، تبلیغات در شبکه‌های اجتماعی و رسانه‌ها برای جذب گردشگر، استفاده از روش‌های نوین برای فروش صنایع دستی همراه با آموزش، تبلیغ جاذبه‌های گردشگری محله دریاچه ارومیه با تولید فیلم و سریال، حمایت از برنامه‌های گردشگری کارآفرینی توسط مسئولان محلی، نوآوری در بین ساکنان در ارائه خدمات گردشگری.

فصلنامه پژوهش و برنامه ریزی شهری

دوره ۱۴، شماره ۵۳، تابستان ۱۴۰۲
 شاپا چاپی: ۵۲۲۹-۲۲۲۸ - شاپا الکترونیکی: ۲۴۷۶-۲۸۴۵
<https://jupm.marvdasht.iau.ir/>

ریسک پذیری	پذیرش پیام شکست در فعالیت های فردی و ترس از خطر شکست ناشی از سرمایه گذاری، مهم ترین پذیرش برای تحقق الزامات، استقبال از فعالیت های مرتبط با گردشگران، آمادگی برای افراد غیر بومی، آمادگی برای آموزش افراد در فعالیت ها، جذب سرمایه. از منابع شهری، مهاجرت از شهرهای مختلف به حوزه دریاچه ارومیه و سرمایه گذاری در آن، افزایش صنایع کوچک و سرمایه گذاری با توجه به گردشگران، زمینه سازی برای هنرمندان و تولیدکنندگان صنایع دستی منطقه، امکان ساخت و فروش صنایع دستی و محصولات هنری ارومیه. به گردشگران، مشارکت مردم محلی در فعالیت های جدید و جاه طلبی و پشتکار مردم برای شروع فعالیت های جدید در حوزه دریاچه ارومیه.
الگوهای حکمرانی	استفاده از مدیران محلی برای هدایت محله به سمت توسعه گردشگری خلاق و اقتدار مدیران محلی در بین مردم، توجه به خلاقیت افراد بومی توسط مدیران محلی، بکارگیری افراد ماهر و متخصص در مدیریت محلی، مدیریت قانونی و نهادی. در حوزه هنری، نظارت و کنترل مدیریت فعالیت ها و تولیدات توسط مدیران بومی، عملکرد مناسب مدیران روستا در جذب خدمات، مدیریت صحیح زیرساخت های ارتباطی و حمل و نقل، مدیریت کنترل های محلی برای ارتباط با سایر مناطق، این افراد و مدیران برای انتقال صنایع مربوطه کتابچه راهنمای موتورها و کنترل هستند. برای حمایت از گردشگری
استراتژی گردشگری	مشارکت مردم محله در امور اجتماعی، فرهنگی، اقتصادی و سیاسی حوزه دریاچه ارومیه، اتحاد و همدلی بین مردم در شرایط مختلف (مشکلات یا حوادث برای دیگران)، استقبال از گردشگران و بازدید ساکنان محله، روحیه کار گروهی در بین مردم. برای توسعه گردشگران خلاق. آگاهی مردم بومی از نیازهای بازار و گردشگران، مشارکت مردم محلی در فعالیت های فرهنگی-هنری، اجرا برای مشارکت مردم در خوداشتغالی و تولید صنایع دستی، امکان مشارکت گردشگران در فعالیت های فرهنگی خلاقانه صنایع دستی، مشارکت حضور مردم محلی و گردشگران در حفاظت از میراث محله فرهنگی دریاچه ارومیه. افزایش اعتماد اجتماعی، افزایش همکاری مردم در سطح محله، افزایش مشارکت مردم در فعالیت های جذب گردشگر

توسعه گردشگری در الگوی مطلوب حکمرانی شهری کشف گردید که از این بین تعداد ۱۶ مقوله برتر شناسایی گردید. فرآیند مرحله اول تحقیق که شامل کدگذاری محوری مقوله های تحقیق در جدول ۳ بررسی شده است.

جدول ۳: یافته های پژوهش ناشی از مصاحبه و برچسب زنی مقوله تحقیق ناشی از مرحله اول دلفی

کد اختصاصی	مقوله	کد اختصاصی	مقوله
A	تقویت زیرساختها	L	احیای محیط گردشگری
B	گردشگری توسط ساکنان محلی	M	خط مشی گذاری دولتی
C	اعتماد سازی اجتماعی	N	جذب گردشگران خارجی
D	تامین مالی دولتی	O	ارتقای شرایط محیط زیستی
E	برونسپاری حاکمیتی	P	تطبیق قومیت و ملیت ها در بافت گردشگری
F	الگوهای فرهنگی	Q	توسعه گردشگری خلاق
G	تقویت کار تیمی	R	گردشگری پایدار
H	زیرساخت های ارتباطی و حمل و نقل	S	بکارگیری افراد ماهر و متخصص
I	عدم توجه به اشتغال	T	قبول انعطاف پذیری دولتی
J	الگوهای زیست محیطی	U	استراتژی منطق بر گردشگری
K	احیای مشاغل بومی	V	سیاست گذاری زیست محور بافت گردشگری

برای تعیین معیارها و زیرمعیارها از نظر کارشناسان و خبرگان و در قالب تکنیک دلفی بهره گرفته شد. برای این منظور طی سه مرحله شاخص های توسعه گردشگری در الگوی مطلوب حکمرانی شهری در نظر گرفته شد که در ۵ گروه طبقه بندی شد. در جدول ۴ مولفه ها و زیر مولفه های مکشوفه در مرحله دوم بیان شده است.

جدول ۴: مولفه ها و زیر مولفه های مکشوفه ناشی از مصاحبه و تکنیک دلفی در مرحله دوم

مولفه	کد مولفه	زیر مولفه	کد زیر مولفه
CA	اعتماد سازی اجتماعی	CA۱	

فصلنامه پژوهش و برنامه ریزی شهری

دوره ۱۴، شماره ۵۴، پاییز ۱۴۰۲
شاپا چاپی: ۵۲۲۹-۲۲۲۸ - شاپا الکترونیکی: ۲۴۷۶-۲۸۴۵
<https://jupm.marvdasht.iau.ir/>

CA۲	ارتقای شرایط محیط زیستی		انعطاف و پذیرش تغییر ^۳
CA۳	تقویت زیرساختها		
CA۴	گردشگری توسط ساکنان محلی		
CI۱	بکارگیری افراد ماهر و متخصص	CI	خلاقیت و نوآوری ^۴
CI۲	استفاده از کارکنان خلاق		
CI۳	توسعه گردشگری خلاق		
CI۴	احیای محیط گردشگری		
GP۱	سیاست گذاری زیست محور بافت گردشگری	GP	الگوهای حکمرانی ^۵
GP۲	احیای مشاغل بومی		
GP۳	یکسان سازی در پیاده سازی مصوبات سازمان		
GP۴	الگوهای زیست محیطی		
TS۱	برونسپاری حاکمیتی	TS	استراتژی گردشگری ^۶
TS۲	استراتژی منطق بر گردشگری		
TS۳	خط مشی گذاری دولتی		
TS۴	جذب گردشگران خارجی		

همچنین، به منظور اولویت بندی عوامل مؤثر توسعه گردشگری در الگوی مطلوب حکمرانی شهری در بافت دریاچه ارومیه در جدول ۵ ارائه شده است.

جدول ۵: اولویت ۱۶ زیرعامل مرجعیت علمی درمجموع نظر خبرگان

رتبه	وزن	زیرعاملها	عامل
۱	۰,۲۳۳۳	اعتماد سازی اجتماعی	انعطاف و پذیرش تغییر
۲	۰,۲۰۸۹	ارتقای شرایط محیط زیستی	
۳	۰,۱۸۰۳	تقویت زیرساختها	
۴	۰,۱۵۷۱	گردشگری توسط ساکنان محلی	
۱	۰,۲۰۱۴	بکارگیری افراد ماهر و متخصص	خلاقیت و نوآوری
۲	۰,۱۹۸۴	استفاده از کارکنان خلاق	
۳	۰,۱۸۸۶	توسعه گردشگری خلاق	
۴	۰,۱۶۵۴	احیای محیط گردشگری	
۱	۰,۲۵۴۴	سیاست گذاری زیست محور بافت گردشگری	الگوهای حکمرانی
۲	۰,۲۲۸۴	احیای مشاغل بومی	

^۳ Change and acceptance

^۴ creativity and innovation

^۵ Governance patterns

^۶ Tourism strategy

فصلنامه پژوهش و برنامه ریزی شهری

دوره ۱۴، شماره ۵۳، تابستان ۱۴۰۲
شاپا چاپی: ۵۲۲۹-۲۲۲۸ - شاپا الکترونیکی: ۲۴۷۶-۳۸۴۵
<https://jupm.marvdasht.iau.ir/>

۳	۰,۲۱۴۶	یکسان سازی در پیاده سازی مصوبات سازمان	استراتژی گردشگری
۴	۰,۲۰۷۴	الگوهای زیست محیطی	
۱	۰,۲۴۷۵	برونسپاری حاکمیتی	
۲	۰,۲۱۹۱	استراتژی منطق بر گردشگری	
۳	۰,۲۰۶۷	خط مشی گذاری دولتی	
۴	۰,۲۰۰۹	جذب گردشگران خارجی	

مدل اندازه گیری مربوط به بخشی از مدل کلی می شود که در برگرفته ی یک متغیر به همراه با سوالات آن متغیر است. برای بررسی برازش بخش اول یعنی برازش مدل های اندازه گیری سه مورد استفاده می شود: پایایی شاخص، روایی همگرا و روایی واگرایی (۱۹۹۹) پایایی شاخص نیز خود توسط سه معیار مورد سنجش واقع می گردد: (۱) آلفای کرونباخ، (۲) پایایی ترکیبی و (۳) ضرایب بار عاملی.

الف) آلفای کرونباخ

معیاری کلاسیک برای سنجش پایایی، و سنجش مناسب برای ارزیابی پایداری درونی (سازگاری درونی) محسوب می شود. در مورد پایداری درونی باید گفت که یکی از مواردی که برای سنجش پایایی در روش مدل سازی معادلات ساختاری به کار می رود، پایداری درونی مدل های اندازه گیری است. در حقیقت پایداری درونی نشانگر میزان همبستگی بین یک سازه و شاخص های مربوطه به آن است. مقدار بالای واریانس تبیین شده بین سازه و شاخص هایش در مقابل خطای اندازه گیری مربوط به هر شاخص، پایداری درونی بالا را نتیجه می دهد. مقدار آلفای کرونباخ بالاتر از ۰/۷ بیانگر پایایی قابل قبول است. هر چند موس و همکاران (۲۰۰۰) در مورد متغیرهایی با تعداد سوالات اندک، مقدار ۰/۶ را به عنوان سرحد ضریب آلفای کرونباخ معرفی کرده اند. بر این اساس، برابر با جدول ۶ مقادیر آلفای کرونباخ برای تمامی متغیرها از مقدار ۰/۷ بیشتر بوده و بیانگر پایایی قابل قبول است.

جدول ۶: مقادیر آلفای کرونباخ

ردیف	متغیر	مقدار آلفای کرونباخ
۱	انعطاف و پذیرش تغییر	۰/۸۱۸
۲	خلاقیت و نوآوری	۰/۷۶۲
۳	الگوهای حکمرانی	۰/۷۱۹
۴	استراتژی گردشگری	۰/۷۳۶

ب) پایایی ترکیبی (CR)

برای سنجش بهتر پایایی در این روش، هر دوی این معیارها به کار برده می شوند. مقدار پایایی ترکیبی یک سازه از یک نسبت حاصل می شود که در صورت این کسر، واریانس بین یک سازه با شاخص هایش به اضافه مقدار خطای اندازه گیری می آید. در صورتی که مقدار آن برای هر سازه بالای ۰/۷ شود، نشان از پایداری درونی مناسب برای مدل های اندازه گیری دارد (Nunnally & Bernstein, ۱۹۹۴). شایان ذکر است که معیار پایایی ترکیبی در مدل سازی معادلات ساختاری معیار بهتری از آلفای کرونباخ به شمار می رود. با عنایت به موارد فوق و با توجه به جدول ۷ مقدار تمامی متغیرهای بیش از ۰/۷ هستند، برازش مناسب مدل های اندازه گیری تایید می شود.

جدول ۷: مقادیر پایایی ترکیبی

ردیف	متغیر	پایایی ترکیبی
۱	انعطاف و پذیرش تغییر	۰/۸۴۴
۲	خلاقیت و نوآوری	۰/۸۲۱
۳	الگوهای حکمرانی	۰/۸۰۲
۴	استراتژی گردشگری	۰/۷۸۵

فصلنامه پژوهش و برنامه ریزی شهری

دوره ۱۴، شماره ۵۴، پاییز ۱۴۰۲
شاپا چاپی: ۵۲۲۹-۲۲۲۸ - شاپا الکترونیکی: ۲۴۷۶-۲۸۴۵
<https://jupm.marvdasht.iau.ir/>

روایی همگرا

روایی همگرا دومین معیار است که برای برازش مدل‌های اندازه‌گیری به کار برده می‌شود. معیار AVE (میانگین واریانس استخراج شده) نشان‌دهنده‌ی میانگین واریانس به اشتراک گذاشته شده بین هر سازه با شاخص‌های خود است. به بیان ساده‌تر AVE میزان همبستگی یک سازه با شاخص‌های خود را نشان می‌دهد که هر چه این همبستگی بیشتر باشد، برازش نیز بیشتر است. فورنل و لارکر (۱۹۸۱) معیار AVE را برای سنجش روایی همگرا معرفی و مقدار بحرانی را عدد ۰/۵ بیان داشتند؛ بدین معنی که مقدار میانگین واریانس استخراج‌شده بالای ۰/۵ روایی همگرای قابل قبول را نشان می‌دهند. با توجه به موارد گفته شده و جدول ۸ مقادیر تمامی میانگین واریانس استخراج شده از ۰/۵ بیشتر بوده و در نتیجه مدل آورده شده در این پژوهش از روایی همگرایی مناسبی برخوردار است.

جدول ۸: مقادیر میانگین واریانس استخراج شده

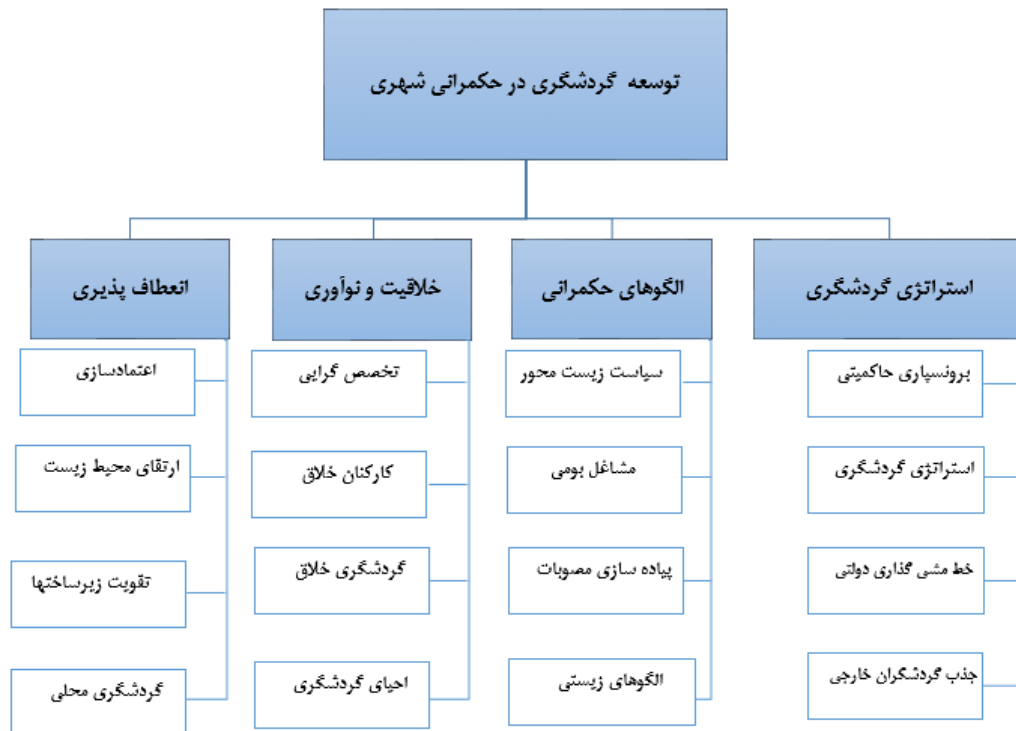
نام متغیر	مقدار میانگین واریانس استخراج شده
انعطاف و پذیرش تغییر	۰/۸۱۱
خلاقیت و نوآوری	۰/۷۵۹
الگوهای حکمرانی	۰/۷۰۶
استراتژی گردشگری	۰/۷۱۹

روایی واگرا

در نهایت روایی واگرایی سومین معیار سنجش برازش مدل‌های اندازه‌گیری است. روایی واگرایی در این روش از دو طریق سنجیده می‌شود: الف) روش‌های بارهای عاملی متقابل؛ (ب) روش فورنل و لارکر. در این تحقیق از روش دوم برای سنجش روایی واگرایی استفاده شده است. به زعم فورنل و لارکر روایی واگرایی وقتی در سطح قابل قبولی است که میزان میانگین واریانس استخراج شده برای هر سازه بیشتر از واریانس اشتراکی بین آن سازه و سازه‌های دیگر در مدل باشد.

جدول ۹: مقادیر روایی واگرایی

ردیف	متغیر	۱	۲	۳	۴
۱	انعطاف و پذیرش تغییر	۰/۸۲۱			
۲	خلاقیت و نوآوری	۰/۶۶۵	۰/۷۴۸		
۳	الگوهای حکمرانی	۰/۷۱۲	۰/۷۲۲	۰/۷۸۹	
۴	استراتژی گردشگری	۰/۷۷۶	۰/۷۴۵	۰/۷۳۶	۰/۷۲۹

شکل ۱: مدل جامع تحقیق بر اساس یافته های محقق

نتیجه گیری و ارائه پیشنهادها

یافته های این پژوهش ۴ مولفه اصلی مربوط به توسعه گردشگری در الگوی مطلوب حکمرانی شهری را مورد شناسایی قرار داده است که انتخاب و اولویت بندی این عوامل می تواند میزان حصول نتیجه بهتر و تسریع در تقویت بافت گردشگری حوزه دریاچه ارومیه اثرگذار باشد. بنابراین، تلاش برای غلبه بر عوامل مربوط به انتخاب اولویت صحیح و به منظور توسعه بیشتر گردشگری یا تمرکز بر حکمرانی شهری در کنار اصلاح فرآیندها از جمله ضرورت ها و شروط لازم در موفقیت و تحقق سایر مراحل تاسیس و راه اندازی بیشتر مورد توجه قرار می دهد. افزون بر این، یافته های حاصل از تجربیات مورد مطالعه در حوزه نقد و ارزیابی توسعه گردشگری در الگوی مطلوب حکمرانی شهری و فقدان اولویت بندی صحیح در حکمرانی مطلوب در حوزه گردشگری منشأ شکاف پیامدها و عدم تحقق پذیری مناسب در گردشگری پایدار و پویا را بیان نموده است. آنچه در این تحقیق مشخص شده است این است که، مسئولیت اداره هر فعالیت در بخش گردشگری، از بالاترین بخش های سیاست گذاری در حوزه گردشگری تا پایین ترین امور، باید بر اساس انعطاف و پذیرش تغییر، خلاقیت و نوآوری، الگوهای حکمرانی و استراتژی گردشگری انجام شود. چنانچه این اصول رعایت نگردد، قطعاً احتمالاً شکست در پروژه های توسعه گردشگری محتمل به وقوع خواهد بود.

بخش های محلی، به ویژه در محیط های جاذب گردشگر، اغلب فاقد ظرفیت ها و تخصص های مرتبط با برنامه ریزی و تامین مالی زیرساخت های شهری هستند. آنها اغلب در تنظیم برنامه های بلندمدت توسعه شهری، توسعه و انتقال خطوط حمل نقل، تعهدات تامین مالی و تضمین کافی، یا مدیریت موثر پروژه های زیربنایی شکست می خورند. این محدودیت ها روند افزایش درآمد پروژه های زیربنایی حوزه گردشگری را هم از سرمایه گذاران خصوصی و هم از منابع بخش دولتی مختل می کند. حتی اگر دولت های محلی با موفقیت سرمایه گذاری های بخش خصوصی برای بخش گردشگری را جذب کنند، ممکن است معاملات به مناسب ترین شکل ساختار بندی نشوند و

فصلنامه پژوهش و برنامه ریزی شهری

دوره ۱۴، شماره ۵۴، پاییز ۱۴۰۲
شاپا چاپی: ۵۲۲۹-۲۲۲۸ - شاپا الکترونیکی: ۲۴۷۶-۳۸۴۵
<https://jupm.marvdasht.iau.ir/>

بهترین ارزش برای ریسک‌های قابل قبول برای سرمایه‌گذاران را ترکیب کنند. این امر عمدتاً به دلیل فقدان مهارت در تسهیل سرمایه‌گذاری و ظرفیت برای توسعه و مذاکره قراردادهای مؤثر، به ویژه در سطح محلی در کشورهای در حال توسعه است. علاوه بر این، تخصص و تجربه محدودتری در برنامه‌ریزی، طراحی، و گنجاندن ملاحظات پایداری در پروژه‌های گردشگری وجود دارد که در صورت امکان، سطح استانداردسازی را در نظر می‌گیرد. فقدان هم‌افزایی بین قوانین محلی و ملی در مورد زیرساخت‌های پایدار و خودمختاری محدود دولت‌های محلی این مشکل را پیچیده‌تر کرده است. علاوه بر ظرفیت‌های محدود، اغلب عدم اطمینان از سرمایه‌گذاری بخش دولتی در حوزه گردشگری همواره وجود دارد که می‌تواند به فقدان استانداردهای ثابت برای پروژه‌های زیربنایی، فقدان مدل‌های اعتباری مناسب برای بازپرداخت هزینه‌های سرمایه اولیه، عدم شفافیت در رونق بخش به گردشگری و فقدان مقررات و سیاست‌های سرمایه‌گذاری مبتنی بر حکمرانی شهری روشن مرتبط باشد. بخش‌های مدیریتی، اغلب در ارائه استانداردهای ثابت برای فرآیندهای تدارکات سرمایه‌گذاری مربوط به پروژه‌های زیربنایی شکست می‌خورند. هرچقدر میزان برنامه‌ریزی در حکمرانی دولتی دارای قطعیت و صلابت قانونی بهتری باشد، رویکرد مناسب‌تری برای توسعه گردشگری از خود نشان می‌دهد. علاوه بر این، دولت‌های محلی اغلب استانداردهای پایدار ثابتی مانند استانداردهای بهره‌وری انرژی و توجه بیشتر به محیط زیست از خود نشان می‌دهند.

ملاحظات اخلاقی:

پیروی از اصول اخلاق پژوهش: در مطالعه حاضر فرم‌های رضایت نامه آگاهانه توسط تمامی آزمودنیها تکمیل شد.

حامی مالی: هزینه‌های مطالعه حاضر توسط نویسندگان تامین شد.

تعارض منافع: بنابر اظهار نویسندگان مقاله حاضر فاقد هرگونه تعارض منافع بوده است.

References

1. Arias-Pérez, J., A. Coronado-Medina, G. Perdomo-Charry (۲۰۲۲), "Big data analytics capability as a mediator in the impact of open innovation on firm performance", *Strategy Manag.*, ۱۵ (۱), pp. ۱-۱۵, <https://doi.org/10.1016/j.joitmc.2024.100254>
2. Wu, Dongdong ; Li, Hui ; Wang, Yuhong (۲۰۲۳) Measuring sustainability and competitiveness of tourism destinations with data envelopment analysis, *Journal of Sustainable Tourism* ۳۱(۶):۱۳۱۵-۱۳۳۵, DOI: [10.1080/09669582.2023.2042699](https://doi.org/10.1080/09669582.2023.2042699)
3. Azadkhani, P., Imanfard, A., Soltani, A. (۲۰۲۰). Investigating the Motivational Factors of Health Tourism in Lake Urmia. *Journal of Sustainable Urban & Regional Development Studies (JSURDS)*, ۱(۱), ۴۰-۵۴.
4. Corte, Valentina & Aria, Massimo & Del Gaudio, Giovanna. (۲۰۱۸). "Strategic governance in tourist destinations". *International Journal of Tourism Research*. ۲۰. ۱۰,۱۰۰۲/jtr.۲۱۹۲. <https://doi.org/10.1002/jtr.2192>
5. Garcia-Lamarca, M., Anguelovski, I., Cole, H., Connolly, J. J., Argüelles, L., Baró, F., Loveless, S., Pérez Del Pulgar Frowein, C., & Shokry, G. (۲۰۲۱). Urban green boosterism and city affordability: For whom is the 'branded' green city? *Urban Studies*, ۵۸(۱), ۹۰-۱۱۲. DOI: [10.1177/0042098019885330](https://doi.org/10.1177/0042098019885330)
6. Lindberg, K. and Veisten, K. (۲۰۱۲), "Local and non-local preferences for nature tourism facility development", *Tourism Management Perspectives*, Vol. ۴, pp. ۲۱۵-۲۲۲. <https://doi.org/10.1016/j.tmp.2012.08.004>
7. Ojijo, C.R. and Steiger, R. (۲۰۲۳), Residents' Perceptions of the Interplay between Wildlife Tourism Development, Conservation, and Community Well-Being, Unpublished Manuscript,

فصلنامه پژوهش و برنامه ریزی شهری

دوره ۱۴، شماره ۵۳، تابستان ۱۴۰۲
شاپا چاپی: ۵۲۲۹-۲۲۲۸ - شاپا الکترونیکی: ۲۴۷۶-۳۸۴۵
<https://jupm.marvdasht.iau.ir/>

- Department of Economics and Statistics. University of Innsbruck. <https://doi.org/10.1108/TR-10-2023-0713>
۸. Tang, X, Dianhai Wang, Yilin Sun, Mengwei Chen, E. Owen D. Waygood, (۲۰۲۰), "Choice behavior of tourism destination and travel mode: A case study of local residents in Hangzhou, China", Journal of Transport Geography, Vol ۸۹, ۱۰۲۸۹۵, ISSN ۰۹۶۶-۶۹۲۳, <https://doi.org/10.1016/j.jtrangeo.2020.102895>.
 ۹. Vogel, S.M., Vasudev, D., Ogutu, J.O., Taek, P., Berti, E., Goswami, V.R., Kaelo, M., Buitenwerf, R., Munk, M., Li, W., Wall, J., Chala, D., Amoke, I., Odingo, A. and Svenning, J.-C. (۲۰۲۳), "Identifying sustainable coexistence potential by integrating willingness-to-coexist with habitat suitability assessments", Biological Conservation, Vol. ۲۷۹, p. ۱۰۹۹۳۵. <https://doi.org/10.1016/j.biocon.2023.109935>
 ۱۰. Western, D., Nightingale, D.L.M., Mose, V.N., Sipitiek, J.O. and Kimiti, K.S. (۲۰۱۹), "Variability and change in Maasai views of wildlife and the implications for conservation", Human Ecology, Vol. ۴۷ No. ۲, pp. ۲۰۵-۲۱۶. DOI: ۱۰.۱۰۰۷/s10۷۴۵-۰۱۹-۰۰۶۵-۸
 ۱۱. Wu, Min & Yan, Bingxin & Huang, Ying & Sarker, Md Nazirul Islam. (۲۰۲۲). Big Data-Driven Urban Management: Potential for Urban Sustainability. Land. ۱۱. ۱-۱۶. [10.3390/land11050680](https://doi.org/10.3390/land11050680). DOI:10.3390/land11050680.
 ۱۲. Gonzalez, Ripoll, L. and F. Gale, Sustainable city branding narratives: a critical appraisal of processes and outcomes. Journal of Place Management and Development, ۲۰۲۳. ۱۶(۱): p. ۲۰-۴۴. <https://doi.org/10.1108/JPM-09-2021-0093>
 ۱۳. Dadvarkhani, F., Ghasemi, Y., Shokravi, N. (۲۰۱۲), Strategic analysis of tourism development based on the ecological potential of Urmia Lake based on SWOT technique, Quarterly Journal of Wetland Ecobiology, Islamic Azad University, Ahvaz Branch, ۳ (۱۲): ۱-۱۳. (In Persian)
 ۱۴. Mariani, M., & Borghi, M. (۲۰۲۱). Customers' evaluation of mechanical artificial intelligence in hospitality services: a study using online reviews analytics. International Journal of Contemporary Hospitality Management, ۳۳(۱۱), ۳۹۵۶-۳۹۷۶. DOI:10.1108/IJCHM-06-2020-0622
 ۱۵. Brida, J. G., Gómez, D. M., & Segarra, V. (۲۰۲۰). On the empirical relationship between tourism and economic growth. Tourism Management, ۸۱, ۱۰۴۱۳۱. DOI:10.1016/j.tourman.2020.104131
 ۱۶. Long, P., & Morpeth, N. (۲۰۱۶). Tourism and the Creative Industries. London: Routledge. <https://doi.org/10.4324/9781315073587>.
 ۱۷. Nunnally, J. C., & Bernstein, I. H. (۱۹۹۴). Psychometrics theory (۳rd Ed.). New York: McGraw-Hill
 ۱۸. Moss S, Emerson E, Kiernan C, Turner S, Hatton C, Alborz A. Psychiatric symptoms in adults with learning disability and challenging behaviour. British Journal of Psychiatry. ۲۰۰۰; ۱۷۷(۵):۴۵۲-۴۵۶. doi:10.1192/bjp.177.5.452
 ۱۹. Fornell, C., & Larcker, D. F. (۱۹۸۱). Evaluating structural equation models with unobservable variables and measurement error. Journal of marketing research, ۱۸(۱), ۳۹-۵۰, <https://doi.org/10.2307/3151312>